

Шановні колеги, пропонуємо вам виступи фахівців бібліотечної справи на українсько-шведському семінарі «Поки є діти — будуть казки! Астрід Ліндгрєн і сучасна дитяча література», який проходив на базі Національної бібліотеки України для дітей у лютому 2007 року. У наступних номерах журналу публікацію матеріалів семінару буде продовжено.

Карін Вєстберг

директор центральної шкільної бібліотеки м. Крістіанстаді, Швеція

Багата і жвава мова для наших дітей — прикладі розвитку читання у дітей різного віку

Проект «З мовою на «ти»

Проект націлений на наймолодших дітей і має допомогти батькам розібратися в тому, як дитина опановує мову. Проект здійснюється в густонаселеній провінції Халланд і в малонаселеній провінції Вєстерботтен. Ці дві провінції були відібрані тому, що виявили зацікавленість у цьому проекті.

Загальна інформація. Існує занепокоєння з приводу того, що сьогодні погіршується розвиток мови маленьких дітей. Це дається взнаки в старшому віці, що ми вже і спостерігаємо. Нині 25% шведських підлітків, які випускаються зі школи після 9 класу в 16-річному віці, не володіють адекватними навичками розуміння прочитаного тексту. Молоді люди вміють читати, але не спроможні аналізувати текст загального характеру, якщо тільки вони не цікавляться особливо саме цією темою.

Давно відомо, що віршики і пісеньки допомагають розвитку мови, і головна ідея проекту полягає в тому, щоб підтримати і надихнути батьків до участі в подальшому розвитку мови своїх дітей. У минулі часи пісні і вірші були природним елементом повсякденного життя. Нині значну частину цієї взаємодії втрачено, і це, можливо, є одним з пояснень того, що мовні здібності дітей погіршуються.

Партнери. Цей проект є партнерством між бібліотекою, педіатричною лікарнею, батьками і шведською організацією «Книга для кожного».

Цільова група. Діти і їхні батьки.

Мета. Важливо пам'ятати, що діти ніколи не бувають занадто маленькими. Проект має надихнути батьків на здійснення комунікації між батьками і дітьми за допомогою віршів і пісень. Батьки мусять відчувати — це «між мною і моєю дитиною». Потихеньку книжки займають своє місце, і нарешті на сцену виходить бібліотека. Важливо, щоб батьки зверталися до бібліотеки і знаходили скарби, які в ній зберігаються, — книжки з малюнками, вірші, компакт-диски і якісні книжки. Ми також прагнемо донести ідею того, що важливо мати книжки вдома, щоб читання стало природним елементом повсякденного життя.

Метод. В провінції Халланд дитячий бібліотекар запрошує батьків з маленькими дітьми до групи «Маленьке поросятко», де читають віршики для малят. Ці групи надзвичайно популярні і багато батьків хочуть взяти в них участь зі своїми наймолодшими дітьми. Батьки з малятами гуртуються навколо бібліотекаря, який проводить щотижневий сеанс читання за програмою «Маленьке поросятко». В кожній групі беруть участь не більше 10–12 малят з батьками. Кімната прикрашається в особливий спосіб — стіни покриває кольорова тканина, і стеля прикрашається зоряним небом з сяючими зірками. На початку сеансу бібліотекар під барабанний бій особисто запрошує кожного учасника, а потім читають віршики. Інколи бібліотекар розповідає простенькі історії, і важливо, щоб потім ці історії в якийсь спосіб конкретизувались. Одна з історій, які користуються великим успіхом серед маленьких дітей, це книжка «Стук в двері» Анни Клари Тідхольм. Діти чітко розуміють, коли треба постукати в двері і довгий час слухають дуже уважно. Згодом настає «час перекусити», коли діти буквально кусають книжку, щоб відчуті її на смак. Зустріч закінчується тим, що малята лежать на товстій ковдрі і слухають, як їхні батьки співають «Сяй моя зіронька, сяй».

Проект «Почитай мені, татку»

Загальна інформація. В нинішньому суспільстві батьки менше читають своїм дітям, а чоловіки, які належать до Конфедерації шведських профспілок, входять до тієї групи, яка найменше читає своїм дітям.

Партнери. Цей проект є партнерством між «Книжкою для кожного», Конфедерацією шведських профспілок, Освітньою асоціацією робітників і бібліотекою.

Цільова група. Татусі, які є членами Конфедерації шведських профспілок, і їхні діти.

Мета. Розвиток читання і збільшення числа батьків, які читають своїм дітям.

Метод. Цей проект проводиться в кількох місцях Швеції. Профспілки запрошують учасників взяти участь у дні «Почитай мені, татку», коли татусі можуть також зустрітися з письменником-чоловіком, який розповідає про свій творчий шлях і свої роботи. Часто цей письменник походить з робітничого класу. На таких зібраннях присутній також вчитель літератури, і важливість читання обговорюється в такий спосіб, щоб заохотити батьків, не читаючи їм при цьому лекцій. До програми також включено відвідини бібліотеки, коли татусі зустрічаються з бібліотекарем, який показує їм дитячу секцію, пояснює систему бібліотечного каталогу та ін. День завершується тим, що татусі повертаються додому з сумкою, повною дитячих книжок. На прохання татусів часто влаштовуються подальші зустрічі, де їх інформують про літературу для дітей і молоді. Усіх учасників запрошують на наступну зустріч через три роки. Результати проекту проявляються в тому, що багато татусів починають читати своїм дітям, і багато хто з них також починає активно читати заради власного задоволення. Цей проект продовжується.

Проект «Це наші онуки»

Шведська організація «Це наші онуки» сприяє розповсюдженню практики читання в дитячих садках та підготовчих класах представниками різних поколінь і заохочує їх приходити до дитячих садків та дитячих бібліотек з метою почитати і порозповідати дітям казки. Люди похилого віку є одночасно гостями і помічниками в дитсадках, що дуже позитивно впливає як на представників старшого покоління, так і на дітей.

Загальна інформація. В нинішньому суспільстві багатьом дітям не вистачає когось, хто мав би час на спілкування з ними. Багатьом дітям також не вистачає спілкування зі старими людьми. Вони або не мають дідусів і бабусь, або ті живуть так далеко, що не можуть зустрічатися часто. Для розвитку мови важлива стимуляція через казки і розповіді. Дітям також потрібен хтось, хто має час почитати, послухати, поговорити і щось розповісти. Кожна дитина одночасно є онуком або онукою, і кілька років тому шведська організація «Це наші онуки» була створена з метою:

- познайомити між собою різні покоління і етнічні культури;
- стимулювати мовну комунікацію дітей;
- вплинути на інтерес дітей до книжок ще до того, як вони навчаться читати.

Партнери. Проект «Це наші онуки» є партнерством між шведською організацією «Це наші онуки», системою дитячих садків, бібліотеками, навчальними асоціаціями «SV» і «Книга для кожного».

Цільова група. Діти в дитсадках віком від 2 до 6 років і люди похилого віку.

Метод. Бібліотекарі, вихователі дитсадків, люди похилого віку і навчальні асоціації працюють спільно. Бабусі та дідусі, які бажають взяти участь, готуються в навчальному гуртку, де вони ознайомлюються з системою дитсадків і вивчають дещо стосовно мовного розвитку дітей. Дитячий бібліотекар рекомендує, як вибрати книжку, і презентує новинки дитячої літератури. Люди похилого віку, як правило, гостюють у дитсадку майже годину кожного тижня і читають для груп з 4–6 дітей. Розклад читань планується спільно. Дуже важлива послідовність, а також своєчасне попередження про будь-які затримки і відміни, що дозволяє уникнути розчарування дітей. Люди похилого віку, які беруть участь у проекті, час від часу зустрічаються і обговорюють між собою свій досвід. Цей проект продовжується.

Підсумок. Стимулювання розвитку мови і сприяння читанню з метою надання дітям усіляких можливостей розвивати свої навички читання є важливими завданнями. Уміння читати і розуміти текст є базовою вимогою до участі в житті суспільства. Це також необхідна навичка для пошуку і аналізу інформації. Завдяки читанню ми отримуємо знання і розуміння обставин і потреб інших людей. Здатність читати і занурюватися в історію є просто дуже цікавою і приємною.

Спільна робота над цими питаннями посилює вірогідність дуже гарного результату.

